XI. évfolyam. Zombor, vasárnap 1892. november 6-án. 90. szám.

ZOMBOR és VIDÉKE.

A BÁCS-BODROGH-MEGYEI EGYESÜLT ELLENZÉK HIVATALOS POLITIKAI KÖZLÖNYE.

Megjelenik hetenkint kétszer: **Vasárnap és csütörtökön.**

SZERKESZTŐSÉG és KIADÓHIVATAL:
A bajai utczával szemközti Falcione-féle ház,
hova minden, a lap szellemi és anyagi részét illető közlemények intézendők és minden díjak fizetendők.

Felelős szerkesztő:
Dr. MOLNÁR GYULA.

Előfizetési árak:
Egész évre 8 frt — Félévre 4 frt — Negyedévre 2 frt.
Néptanítóknak egész évre 6 frt. Félévre 3 frt. Negyedévre 1.50.
Egyes szám ára 10 kr.

A Szápáry-kormány lemondása.

Budapestről sürgönyzik lapunknak: A Szápáry-kormány utolsó refugiuma volt az udvar előtt kedvelt báró Fehérváry utján megnyerni a korona további kegyeit. Fehérváry sürgönyileg értesité Szápáryt, hogy fáradozása kárba veszett s a Felség maga óhajtja, hogy az egész kabinet adja be lemondását. Ez a mai napon megtörtént. A lemondást a miniszterium összes tagjai eláirták. Szápáry most is abban reménykedik, hogy ő fog ujabb kabinet megalakitására felhivatni. Legvalószinübb azonban, hogy Wekerle fogja az uj kabinetet megalakitani, melynek tagjai maradnának az eddigi miniszterek Szápáry gr., Szilágyi és gr. Csáky nélkül. Az uj kabinet is átmeneti jellegü lesz, mert gr. Apponyi és pártja nélkül nem képzelhető Magyarországon eredményes kormányzás s parlamenti alkotás.

†

Irányi Dániel.

— Szül. 1822. febr. 24-én. Meghalt 1892. nov. 3-án. —

Ismét gyász borult a magyarok egére.

De a csapás, mely most érte a nemzetet, — egyike a sulyosabbaknak.

Irányi Dániel, a magyar Cato hunyta le szemeit örök álomra.

Neki nem énekelte a római költő: „Tempora mutantur et nos mutamur in illis“. — neki azt irta: „Justum ac tenacem propositi virum nec vultus instantis tyranni, nec civium ardor prava jubentium mente quatit solida.“ Mert Irányi nem hajolt és nem törött, nem engedett és nem hizelkedett. Meggyőződését sem a királynak, sem a népnek el nem árulta. — sem egyiket, sem masikat nem ámitotta. A mit hitt, azt vallotta, a mint szólt, akként cselekedett. Nemzete jogáért, Magyarország függetlenségéért, az emberiség szabadságáért ángolt s hitének apostolaként szenvedett s küzdött, mind haláig. Ilyen az igazi népképviselő, ki nem magának keres pénzt, hivatalt, hatalmat és dicsőséget, hanem mindennap népének boldogságát keresi.

* * *

Irányi Dániel Corutes honvédőrnaggyal menekült ki a forradalom után. Megosztotta a többivel, ami kevés oszták pénz volt nála s hosszas bolyongás után Párisba jutott. Itt az első dolga volt állás után nézni. Nevelő lett. E mellett a párisi magyar komité, melynek gr. Teleki László volt elnöke, jegyzővé választotta.

Majd 1859-ben, midőn a nemzetszabaditási mozgalmak megindultak, a Kossuth, Teleki, Klapkából álló magyar nemzeti bizottság igazgatóságnak lőn titkára. Kossuthtal folyton fentartotta a baráti viszonyt. S midőn nagy hazánkfiát az a megrendítő csapás érte, hogy egyetlen leányát, Vilmát 1862. április 22-én Nervinben elveszitette, Irányit és Telekyt kérte fel, hogy szállitsák a holttestet Genuába s Irányi tartott szivet indító bucsuztatót.

1866-ban, mielőtt a porosz-osztrák háboru kitört, Irányi előbb Florenczbe követte Kossuthot, majd mint az utóbbinak politikai ágense Berlinbe ment s ott fejtette ki minden erejét, hogy Bismarck Magyarország függetlensége érdekében interveniáljon.

A hétnapos háboru után ujra visszament Párisba s ott maradt 1868-ig. Midőn 1869-ben Pécs városa képviselőjének választotta, hazajött, a nélkül azonban, hogy a szokásos emigrans reversalist aláirta volna.

Pártkülönbség nélkül gyászolja a képviselőház Irányi Dánielt és a nov. 3-iki ülésen minden párton akadt szónok, a ki az elhunyt nagy érdemeit hangsulyozva, azt inditványozta, adjon a ház részvétének és elismerésének jegyzőkönyvben kifejezést, temetessék el a megboldogultat a ház költségén, koporsójára a ház helyezzen koszorut és a temetés napján ne legyen a képviselőházban ülés.

Gyászolja őt az egész magyar nemzet.

Megyei s helyi hirek.

* **Kinevezés.** A vármegye főispánja, a Putnik Rezső lemondásával megürült ideiglenes alszámvevői állásra Khloyber Lajos, helybeli cs. és kir. tőhadnagyot nevezte ki.

* **Kinevezés.** A vármegye alispánja, ideiglenes minőségü dijnokokká kinevezte Barak Antalt, Alföldy Vilmost és Schäffer Lajost.

* **Pályázat** van hirdetve a titeli segédjegyzői és Káty községben letesitendő kézbesitői állásra.

* **Párbajügy a zombori kir. törvényszéknél.** Hétről-hétre váltig párbajügyet tárgyal a zombori kir. törvényszék fenyitő osztálya. Ezuttal Szemző Károly kontra Roheim Zsigmondfele párbaj affair véglegeztett. A kir. törvényszék Szemző Károlyt két heti Roheim Zsigmondot három heti államfoghazra itélte, mely ellen a felek nem felebbeztek s a kir. ügyészség is megnyugodott. A szegedi államfogházban — mint halljuk — külön osztályt fognak nyitni zombori párbajozók részére.

* **Örömmel értesülünk,** hogy a klasszikus zenét nálunk is buzgón kultiválják zenekedvelőink a zombori casinó dalárda helyiségében vasárnaponként. Beethoven Mozart stb. klassikusok ugy latszik állandó tartózkodásra közénk jöttek, — és talán el sem hagynak. — E zenestélyek kezdeményezői Horváth Ákos, Bieber Gyula, Paul Kálmán, Spath Károly, Staudacher József és Bárczy Iván. Kár, hogy ez élvezetes estélyek egészen szük, mondhatni családias körben folynak le, s arra a nagyközönség nem hivatalos. A mükedvelő urak megtehetnék azt, hogy lapunkban közhirré tennék az estélyek idejét és programmját.

* **Egy bácskai nábob halála.** Szabadkán f. hó 3-án egy népszerű alakja az ottani társas életnek halt el hirtelen, szivszélhüdés következtében. Id. Vojnich Lukács d. u. 3 órakor hintaján a vasut felé hajtatott, de a Farkas-féle üzlet előtt megállitotta a kocsit azzal, hogy rosszul érzi magát. Mire a kocsi megállt, feje mellére esüggött, — meg volt halva. Benne a szabadkai társas élet originális, józü alakja halt el, kinek kedélyességeiről, mulatozásairól, s mondásairól sokáig fognak anekdotázni. Volt Szabadka város orsz. képviselője is, fia István a hodsághi kerület orsz. képviselője, sógora volt Szemző István megyei pártelnöknek. A kiadott gyászje lentés igy hangzik: Özvegy bajsai Vojnich Lukácsné szül. kamjonkai Szemző Josefa a maga ugy gyermekei: Mariska, Róza férjezett báró Hoeller Istvánné, István, Imre; vejei: bajsai Vojnich Sándor, báró Hoeller István és menye bajsai Vojnich Imréné szül. csepini Adamovits Olivia; unokái: bajsai Vojnich Oszkár, Sándor és neje felső pulai Rohonczy Szilárda gyermekökkel Margittal, báró Hoeller Móricz és Josefa, valamint nővére, özv. bajsai Vojnich Alajosné szül. bajsai Vojnich Etelka nevében mélyen szomorodott szivvel jelentik a forrón szeretett férj, apa, após, nagyapa, illetve fivér id. bajsai Vojnich Lukács úrnak nagybirtokosnak, Szabadka sz. kir. város volt országgyülési képviselőjének, stb. f. évi november hó 3-án d. u. 3 és fél órakor életének 67-ik évében szivszélhüdés folytán történt gyászos elhunytát. A boldogultnak földi maradványai f. hó 5-én d. u. 3 órakor fognak az u. n. bajai sirkertben lévő családi sirboltban örök nyugalomra helyeztetni; az engesztelő sz. mise áldozatok a szt. Teréz egyházban f. hó 5-én d. e. 10 és fél órakor, a szt. Ferenczrendiek egyházában pedig f. hó 7-én d. e. 10 és fél órakor fognak a Mindenség urának bemutattatni. Kelt Szabadkán, 1892. november hó 3-án. Béke lebegjen porai felett!

* **Hymen.** Inecze Gusztáv csász. és kir. főhadnagy f. hó 5-én vezette oltárhoz Schiller Aranka k.-a.-t Schiller Károly nyug. kapitány leányát.

† **Bodnár Imre.** Általános megdöbbentést keltett városszerte a gyászhir, hogy Bodnár Imre szegedi kir. közjegyző f. hó 3-án meghalt. Bodnár éveken át volt apatini kir. közjegyző, ki megyei közéletünkben is szerepet játszott.

* **Hivatal áthelyezés.** A m. kir. államvasutak „zombori osztálymérnöksége“ hivatalos helyiségét folyó évi nomvember hó 1-től, a bajai uti 12. számú házba tette át.

* **Esküvő.** Feuermann Manó m. kir. adótiszt ma vezeti

A „Zombor és Vidéke“ tárczája.

Paulin leveleiből.

1892. halottak estéjén.

Kedves Paulin! Bocsásson meg, hogy a temetőről irok magának. Jól tudom, hogy a mi napsugaras, boldog szerelmünkbe nem is való más csak madárcsicsergés, csak illatos sok, sok virág; de ma este kint jártam a temetőben és hazajövet olyan különös vágy fogott el, hogy az őszről, a halálról és könyekről irjak.

Az őszről, a halálról és könyekről ezeken az ismerős papirokon, melyekről maga maskor egy gondtalan szivnek bohóságait, tétlenül ábrándjait szokta olvasgatni, — melyekhez a maga tudatában csak világos, tarka szinek fürödnek. Olyan ez, mintha a tavasz első virágának szirmára halálfejet rajzolnék és azt küldeném el; úgy eshetik, mintha rózsás hajnalban lélekharangot konditanának.

*

A temetőben jártam. Nem akarom én leirni a temetőt. Emberekkel volt tele, a kik fáztak és virágokkal, melyek szintén dideregtek. Fázott ott mindenki és minden, még a reszkető lányok is a sirok felett. A halottak napja elvesztette poezisét én előttem. Rám olyan benyomást tesz (s nem tudok e benyomás elől menekülni), minthogyha ez a nap a temető lakóinak jour-fix-je lenne, melyen az élők megteszik köteles látogatásaikat a halottaknál, némelyek szivesebben, mások kelletlenül, de mindnyájan csak egy illemszabalynak hódolva, hogy épen megnyugtassák lelkiismeretüket és betömjék a világ száját. Ne tiltakozzék! Magának — áldja az Istent — még senkije sem fekszik odakint, maga nem illetékes. Ugy e azt hiszi, hogyha meghalnának azok, a kiket most szeret s a kik most szeretik — nem tudna megválni emléküktől sohasem; el se gondolhatja, mi az a halál és mi az a feledés. Egyszerre csak kint tudunk valakit a csöndes temetőben, a kit megszoktunk, hogy közöttünk legyen, hogy beszéljünk vele, hogy lássuk mindennap. Milyen furcsa! A házban, a családban egy nagy ür támad s a szivben még nagyobb, minden apróság rea emlékeztet, megszokott helyein mintha ott látnók szellemét, mintha hallanók hangját, hogy mit mond erre, mit mond arra. És kijárunk a temetőbe, nagy, kinos vezeklést kezdünk a frissen ásott hant körül, szinte kéjelgünk a könyekben, fájdalomban. A hant mindennap virágos, a virágok mindennap könyesek s mi naponként jobban hozzászokunk a gondolathoz, hogy a kit szerettünk azt ne otthon, de odakinn keressük a hant alatt. Aztán jő az első csunya, esős nap. A sir először marad virág és köny nélkül. De hagyján, még megkönyezzük otthon s ha érzékenyebbek vagyunk, elképzeljük a sirba szivárgó esőcseppeket s aggódunk, ha jól zár-e a koporsó, nem lesz-e baja a drága szunnyadónak? Aztán jön a második, harmadik, negyedik esős nap, jönnek egész esős hetek. És odakinn a hant két, három, négy napig, sőt egész héten át megkoszorúzatlan, megkönyezetlen marad. A végén már abba is beletörődünk, a mitől eleinte féltünk. Mit csináljunk? Nem tehetünk ellene. A halott úgy sem érzi. Lassankint elszokunk a temetői sétáktól, az idő már régen szép és mi azon vesszük észre magunkat, hogy sok dolgunk miatt, még mindig nem mehettünk ki a temetőbe. Elhatározzuk, hogy időt szakitunk, napokat jölölünk ki, minden héten, majd minden két hétben egyszer és igy tovább. A gyász végén már nem bánt a zaj, az élet; már terveket szövünk; az első mulatságon békülünk a halottal és gyönge vádat érzünk, a másodikon egy magányos percben még eszünkbe jut a temető, a harmadikon már csak az élőkkel gondolunk. És jó, ha évek multán legalább minden halottak napján eszünkbe juttatja az illendőség az elfeledett sirt.

Borzasztó érezni azt, mint szakad el fonál fonál után, mely szivünket megholt kedvesinkhez füzi. Fáj látni, hogy az élők, bár idegenek nekünk, mint bitoroljak a porladó hozzánktartozók helyét keblünkben. Önvád fogott el, valahányszor egy fokkal megkönnyebült a szivem a fajdalomtól, melyet szerettem elvesztése folött éreztem; a szégyen pirjával arcomon álltam, a sirok közt később, mikor már sirni se tudtam, mikor már könyem se volt a pihenők számára. Pedig nem mondhatja senki, hogy nem szerettem őket, mindenkor szivesen haltam volna meg értük s mikor először hullott rög a koporsójukra, azt hittem én is, hogy nincs mit keresnem többé e földön. És mért van mégis, hogy egy csárdáért el tudtam menni a télen az ország másik szélére s a dunaparti temető már évek óta nem látott engem? Pedig ha úgy vesszük, Paulin, maga még senkim, ők pedig mindeneim voltak . . .

Én mondom magának, én, nem érdemes igazán szeretni. Mindenkit elfeledünk, a kit eltemettünk, lett légyen bár még úgy összeforrva szivünkkel, életünkkel; és minket is elfelednek, ha meghalunk, mintha sohase is lettünk volna. Én nem tudom, hogy mint van odalent, de úgy képzelem, a halottak a sirban is tovább szeretnek. Örök álmukban azokról álmodnak, a kikkel éltek életükben. Kisérik minden léptünket, aggódnak értünk és velünk érzik a fájdalmakat és boldogságot. Hogy fájhat az ilyen lelkeknek a mellőzés, hogy bolyonghatnak szeretetlenül, feledve utánunk, a sok érzelemért, egy egész ránk pazarolt életért olykor olykor csak egy koszorút, csak egy kelletlen imát nyerve legfeljebb. És ha mi haltunk volna meg előbb? Akkor mi bolyganánk utánuk szemrehányván, néma váddal, elfeledve, mint a hogy ők kisérnek most minket. Az emberi szív úgy van teremtve, hogy semmi se lehessen benne örök: se boldogság, se fájdalom, se szeretet. Sokkal kevesebb könye van a szemnek, hogy ki ne apadhatna, sokkal többen vagyunk a világon, hogy körülünk egyet-kettőt el ne feledhetnénk. »Ha

oltárhoz a helybeli izr. imaházban özv. Kohnné szül. Goldfahn Laura asszonyt.

* **Beszüntetett vásár.** Ó-Futtakon a november hó 6. és 7-re hirdetett vásár a kolerajárvány miatt beszüntettetett.

* **Alapszabályok.** A hódsághi kaszinó módositott alapszabályai, valamint a csurogi önkéntes tűzoltó egyletté is, a belügyminiszteri jóváhagyással elláttattak.

* **Kishegyesen** október hó 29-én uj távirda állomás nyilt meg. Sodronya — Bajsa felé — a vasutvonallal van összeköttetésben.

* **Kossuth Lajos** véleménye, az 1848-49-iki országos ereklye muzeumról. A fővárosi vigadóbeli 48 as kiállitás rendezősége közt vita támadt az iránt, hogy vidéken vagy Budapesten legyen e az 1848-49-iki ereklyéknek országos muzeuma. A vélemények nagy többsége a fővárost jelölte ki, a hol több vidéki és idegen fordul meg naponként, mint a vidéki városok legtöbbjében egész éven át. E fontos dolog megvitatásánál volt azonban olyan is, a kinek lokalpatrivtizmusa az ellenkezőt kivánta. Erre gróf Kreith Torinoba irt, miután megegyeztek, hogy a nagy számüzött véleménye döntő lesz. Kossuth gróf Kreithhoz intézett levelében kijelenti, hogy a 48-49-ik ereklyék országos muzeuma csak is Budapesten lehet. „Képtelen eszmének“ tartja azt, hogy ilyen országos gyüjtemény vidéken legyen. Ezekután a rendezőség folyamodott a fővároshoz ingyen helyiségért és telekért egy illő épülethez, a mely közadakozásból fog épülni. A nagy bizottság megalakulta után olyan ereklyéket is elfogad a rendezőség, a melyek letétbe adatnak.

* **Sztreliczky Antal** bajai kir. aljárásbiró azzal volt vádolva, hogy 14 bagatéli ügyben, melyekben egy s ugyanazon időre tüzte ki a tárgyalást, egyenkint 14 frt 70 kr., összesen 205 frt 80 krt itélt meg alperesek ellen perköltségben, noha a felperest egy ügyvéd képviselte és a bagatelltörvény tiltja a képviseltetés körül felmerült költségek megállapitását. A szegedi kir. tábla fegyelmi birósága vétkesnek mondta ki, a törvény megszegése miatt, rosszalásra itélte s ellene a panaszosok kártéritési kereshetőségi jogát megállapitotta.

* **Becses lapja** a minap közölte ama petrováczi hirt, mintha itt a diphtheritis csak másfél hónap óta szedne áldozatait, bizony a tudósitó, vagy valótlan vagy nem ide való, másként tudva azt, hogy május óta uralkodik nálunk a diphtheritis. A volt jegyzőnk, hála Istennek már búcsút vett a kapufélfától, megérdemlett! nyugdijba vonult, nem is bánja senki, csak az ő bűnbakjai keseregnek utána; ámde ő is hagyott maga után mint az ördög — egy kis bűzt; távozta után a pénztári pénzkészletünket rögtön felrobbantották, ugyanis október 15-én a pénztári napló 452. sz. a. a vármegyei pénztárba 166 frt 52 krt, 453. sz. a. vármegyei kórházba 67 frt 52 krt. 454 sz. alatt vármegyei pénzt. monografiára 138 frt 77 krt. 455. sz. alatt Schlagetter megyei ügyésznek napidij czime 93 ft. 60 krt. 456. sz. a. szolgabirói napidij 110 frt 28 krt vittek el, volt-e ehhez joguk, nem kutatják, csak szeretnők tudni, hogyha a két utóbbi kiadás remanuczialis vizsgálatokért történt, miért a megyei elöljáróság a miniszteri rendeletet nem foganatositja, azaz uj vizsgálatot nem rendeli.

* **Szinházi műsor.** Vasárnap 2 előadás. Délután 4 órakor „A bolondok háza“ este pedig Abonyi uj népszinműve „A siroki románcz“ adatik. Kedden, másodszor: „A kis molnárné“. Szerdan egy igen mulattató franczia vigjáték kerül szinre: „A csacska nők“. Csütörtökön nov. 10-én, halhatatlan költőnk, Katona József születésének 100-ik évfordulója előestéjén, berletszünetben ünnepi előadás tartatik. A szinügyi bizottság ez alkalommal felkérte a helybeli dalárdát, hogy nehány hazafias énekszámmal emelje az ünnepély fényét. Steiner Lajos festőt pedig megbizta, hogy ugyancsak egy alkalomra egy fényes „romar stilű“ teremdiszletet fessen. Rakodczay igazgató pedig uj jelmezeket készittet az ünnepi előadásra. Laczkó Aranka és Rakodczay e héten Budapestre utaznak, hogy Dusét a „Kaméliás hölgy“-ben megnézzék. — Visszajövet e szinművet a szerzett tanulmányok alapján fogják előadni.

* **Purda bácsi halála.** Egy elvhű polgártárs, a 48-as idők tántorithatlan hive, a jó Purda bácsi hunyta le szemét örök álomra f. hó 2-án élte 79. évében. A lefolyt képviselő-választásokban tevékeny részt vett polgártársunk másként, mint a ballal nem is akart kezet fogni s a korteskedést verbuválásnak nevezte el, a melyet sürün gyakorolt egy itóka bor mellett. De olyan hatalom nem született, a mely őt a „bal part“ ról el tudta volna tántoritani. A jó Purda bácsi halála élénk veszteséget képez a zombori ellenzékre, melyet lelke egész hevével támogatott s melynek nem egy szavazatot verbuvalt. Halalát a következő gyászhir tudatta velünk: Fájdalomtól megtört szivvel tudatom számos rokonaim- és ismerőseimmel, hogy felejthetlen férjem Purda Mátyás folyó évi november hó 2-án, a halotti szentségek ájtatos felvétele után, életének 79. évében jobblétre szenderült. A boldogult hült tetemei f. évi november hó 4-én délután 3 órakor fognak beszenteltetni és a Rókus sirkertben örök nyugalomra tétetni. Az engesztelő szentmiseáldozat pedig f. hó 8-án délelőtt 9 órakor fog a r. kath. templomban megtartatni. Kelt Zomborban, 1892. évi november hó 2-án. Áldás és béke hamvaira! A boldogultat gyászolja: Kovács Julia neje és számos rokonai. — Temetésén a nemzeti párt testületileg Szemző István pártelnök élén kisérte a temetőbe.

* **Az uj pénz.** A m. kir. pénzügyminiszter a következő hirdetményt bocsátotta ki: Az 1892. évi XVII. t. cz. alapján vert 20 koronás aranyértékpénzek egy részének az alább említett feltételek mellett más aranyérmekkel leendő kicserélését lehetővé tenni kivánván e kicserélés megejtésével további rendelkezésemig és a készletek erejéig a budapesti főfémjelző és fémbeváltó hivatalt biztam meg. A kicserélés módozatai a következők. I. Kicserélésre elfogadhatók; 1) Az 1868. évi VII t. cz. alapján vert ugynevezett körmöczi aranyok. 2) Ausztriai császári aranyok. 3) 20. 10. és 5 francosok (még pedig: magyar, ausztriai, francia, olasz, svajci, belgiumi, monakói, román és szerb veretűek) 4) 20. 10 és 5. német birodalmi márkások. 5) Angol souvereinek. II. A kicserélés a következő értékarányban történik. a) Az 1868 évi VII. t. cz. alapján (I. 1. és 2. pont) vert s az ausztriai császár aranyok nyers kilogrammonkint 3224·041 koronával; b) a 20 10 és 5. frankosok (I. 3 pont) nyers kilogrammonkint 2944·762 koronával c) a 20. 10. és 5. német birodalmi márkások (I. 4 pont) nyers kilogrammonkint 2944·762 koronaval; d) az angol souvereignek (I 5. pont) nyers kilogrammonkint 3002·454 koronaval cseréltetik be. III. Kicserélésre csak oly tételek fogadtatnak el, amelyek érmenemenkint legalább 100 gramm sulylyal birnak. IV. A huszkoronán aluli kiegyenlitési összegek ausztriai értékü pénzben fizetendők ki a koronát ötven, a fillért 9·5 o. é. krajczárjával számitva. V. A kicserélés folyó évi október hó 22-én veszi kezdetét. Kelt Budapesten, 1892. évi október hó 20-án. Wekerle, s. k.

* **A verekedés eldorádója.** Zomborban van egy korcsma, a vármegyei palotával szemben, a kir. ügyészség tőszomszédságában, a hol állandó verekedések folynak napról-napra a nélkül, hogy a rendőrség valaha is észre venné e botrányokat. Vándor czigányok tartják ott vásár előtti eljegyzéseiket, melyeket fejbeverések szentesitenek. F. hó 4-én este e korcsmában Kanurits Jása sztapári lakóst összeverték, Most már a rendőrség is tud a verekedésekről egyet-mást.

* **A városi szemetet** nalunk a főutczákon hordják végig, — fekete nyomokat hagyva utczahosszat, melynek aromája bizonyára csábos halallal lesz a comma baczillusokra. Ajánljuk a járvány-bizottság szives figyelmébe a visszaélést.

* **Hogyan védekezünk fertőző betegségek ellen?** Az ujabb kori orvosi tudomány és a tapasztalat egyaránt bebizonyitották, hogy a fertőző betegségek kizárólag a szájon át vagyis a szájba jutott fertőző anyagok által terjesztetnek és ragadnak emberről emberre. E felvedezés roppant nagy horderővel bir, mert megkönnyiti a fertőző betegségek ellen való védekezést. Arra kell ugyanis törekednünk, hogy a fertőző anyag szánkba ne juthasson, vagy ha már bejutott volna, az ott megsemmisittessék. Erre a czélra legujabban Hazslinszky Károly fővárosi gyógyszerész (VIII. Sándor tér nagybecsű óvszert talalt fel és hozott forgalomba „Antisepticon szajviz“ elnevezés alatt. Az antisepticon szajvizről tudományosan be van bizonyitva, hogy legbiztosabb óvszer mindennemű fertőző betegségek ellen (kolera, tifusz, tuberculosis, nagyobb gyermekeknél difteritisz, sarlach), mivel a szájba jutott fertőző anyagot rögtön megsemmisiti és igy a fertőzést megakadályozza, a szájat és fogakat pedig állandóan tisztán és egészségesen tartja. Jóságát és jelzett kiváló gyógyhatását leginkább bizonyitja az, hogy a budapesti nagy járványbizottság elfogadta és a járványkórházakban alkalmazásba hozta. E szert nem tudjuk eléggé ajánlani mindenkinek, de különösen oly vidéken, hol járványos betegségek uralkodnak. Egy üveg ára — egész családunk hetekig elegendő utasitással 70 kr. Megrendelhető minden gyógyszertárban, valamint a feltaláló Hazslinszky Károly gyógyszerésznél Budapesten.

* **A zombori fogyasztási-egylet mint szövetkezet** ma, azaz vasárnap d. u. 3 órakor irodai helyiségében Basa-utcza 199. sz. a. rendkivüli közgyülést tart, melyen ugy értesülünk az alapszabályok 5. § módositasa iránt beadott inditvány is tárgyaltatni fog. — Inditványtevő ezen § t oda kivánja módositani, hogy az egyletnek mindenki tagja lehessen, a kit teendő belépési nyilatkozata folytán az igazgatóság tagjává felveszen. Az igazgatói jelentés közölni fog minden adatot, a mely az egylet működési körében lényeges és számot tesz. Ohajtandó, miszerint a tagok mentül nagyobb számban jelenjenek meg, a távol maradni kénytelenek pedig szavazati jogukat meghatalmazott által érvényesitsék.

* **A szabadkaiak sajtópöre.** A Budapesti esküdtszék egész éjen át tárgyalta azt a sajtópört, melyet a főügyészség Szigethy József szabadkai városi tanácsos nevében inditott Németh Mátyás szabadkai ügyvéd ellen s reggel hét óra volt már, mikor a biróság kihirdette az itéletet. Tanuképpen kihallgatták még Lévay Simon volt városi tanácsost, a ki Szigethy állitólag visszaéléseiről közvetlen tapasztalásból nem tud semmit, a mit pedig másoktól hallott, arról nem akar beszélni. Vojnits Dezső árvaszéki ülnök és Vojnits Gyula ügyvédjelölt azt bizonyitották, hogy abból a 80.000 db téglából, melyet a város atyjuktól vásárolt, Szigethy tanácsos több fuvarral nejének akkor épülő háza elé szállitottak. — Szalay László a „Szabadság“ szerkesztője, elmondta, hogy Szigethy a város fogatait magánczéljaira használja, hogy a földekről hantot hordat magának, s hogy hivatalában botrányos rendetlenség uralkodik. Hajnali négy óra volt éppen, mikor a biróság a bizonyitó eljárást berekesztette és Soós kir. alügyész elmondta vádbeszédét, melyre Győrffy Gyula dr. védő nagyszabásu beszéddel felelt, a vádlott fölmentését kérve. Az esküdtszék 8 szóval 4 ellenében nem vétkesnek nyilvánitotta a vádlottat, a kit e verdikt alapján a biróság felmentett s a kincstár 846 frt eljárási költség s a védő költségeinek megfizetésére itélte. Az ügyész semmiségi panaszt jelentett be.

* **Szabadka-palicsi villamos-vasut.** Mint értesülünk, Szabadka város és Palicsfürdő között villamos vasut létesül, melyet már a jövő évadban átadnak forgalomnak. Az összes munkálatok kivitelével a budapesti elektrotechnikai vállalatokat — Back és Schwarzenberg — bizták meg. — A vasutnál földfeletti vezetéket alkalmaznak. Hazánkban ez lesz az első helyi érdekű vonal, melyet villamossággal tartanak üzemben.

* **A tanitói fizetések szabályozása.** A közoktatásügyi miniszter által a tanitói fizetések szabályozása tárgyában benyujtott törvényjavaslatot tudvalevőleg általánosságban már a mult országgyülés közoktatási bizottsága magáévá tette. Azóta a parlamenti tanácskozások folyamata nem engedte meg a javaslatnak ujabb tanácskozás alá vevését. Most került volna erre a sor, ámde az egyházpolitikai kérdések legujabb fázisai könnyen érthető okokból ujabb halasztást tettek szükségessé. Mihelyt a politikai helyzet e kérdésekre nézve is tisztázva lesz, nyomban hozzálát a bizottság a szóban forgó törvényjavaslat részletes tárgyalásához s arra vonatkozó jelentését még az évnek vége előtt a ház elé fogja terjeszteni.

* **Meghivó.** A szegedi kereskedelmi és iparkamara 1892. évi november hó 9-én (szerdán) d. u. ½ 5 órakor saját helyiségében teljes ülést tart. Tárgysorozat. I. A kereskedelemügyi miniszter úr 60702 számu leirata, mellyel véleményes jelentésre megküldi Zenta város piaczi rendtartasi és helypénzszedési szabályzatait. A kereskedelmi osztály javaslatával. II. A kereskedelemügyi miniszter úr 63632. számú leirata mellyel véleményes jelentésre megküldi Kuczura község hetivásár engedélyezését, kérő folyamodását. III. Az osztrák magyar bank szabadkai fiókintézetének átirata váltó birálók jelöléseért. A jelölő bizottság javaslatával. IV. Több törvényhatósági ipartanácsba tagok választása.

* **A „bajai kereskedő ifjak egylete“** f. hó 26-án saját helyiségeiben tánccal egybekötött felolvasást rendez. Felolvasa Koch Lajos tanár. Tárgy. A társadalmi életünk ez alkalommal és az egylet külön meghivókat bocsájt ki e felolvasás belépti-dij nélkül leend.

* **Hajózási tanfolyam** létesitését vette, mint értesülünk, czélba a kereskedelmi miniszter. A tanfolyam Budapesten szerveztetnék, kapcsolatban a posta- és távirdatisztképző tanfolyamokkal. Tervbe vette továbbá a miniszter Fiuméban tengerészeti akadémiánál internatus felállitását, a mire nézve a tárgyalások a fiumei kormányzóval már folyamatban is vannak.

* **Hányat üt az óra?** Sok ember gyakran nem tudja, pedig szeretne tudni, hogy „hányat ütött az óra?“ — Egy tudós matematikus, akinek aligha volt egyébb dolga, e napokban ezt is kiszámitotta. Mikor a toronyóra üt — ugymond, — ha történetesen egyébb okosabb tennivalónk nincs, mintegy gépiesen szoktuk megszámlálni magunkban az óraütéseket; de ezt számitsa megkora munkát végez ez ütésekkel az óragépezet egy év leforgasa alatt? Ha az óra valamennyi ütét, melyet egy éven át végez, megszakasztás nélkül egy folytában ütné végig, erre 3 napot, 8 órát és 18 első perce venne igénybe. Ennek kiszamitása pedig igen egyszerü. Egy óraszerkezet üt az első negyedben egyet, a másodikban kettőt, a harmadikban hármat a negyedikben négyet, összesen tizet, tehát egy 24 óra alatt összesen 240 ütést. Ehhez számitsuk az órákat jelző ütések számát, a melyek naponkint 156 ütést tesznek ki; az óraszerkezet napi ütéseinek száma tehát 24 óra alatt 396-ra, az egész éven át pedig 365-ször 396-ra, tehát összesen 144,540 ütésre rug. Ha minden ütésre átlag két másodperczet számitunk, ez kitesz összesen 289,080 perczet vagyis 80 órát és 18 másodperczet = 3 napot, 8 órát és 18 első perczet. — Quod erat demonstrandum!

* **Öngyilkosság.** Szabadkán Sztantics Eszter 19 éves szép bunyevácz leányt kedvese — Lisztovich Márton — a szülői háztól megszöktette, azon el határozott szándékkal, hogy nőül veszi. A vőlegény azonban a szép leányt két heti együtt lét után magától elüzte. A boldogtalan leány e miatti bánatában szeracsikával megmérgezte magát s f. hó 1-én iszonyu kinok közt meghalt. Szolgáljon e szomoru eset intő például a fiatal leányoknak.

* **Eltünt.** Franczl szül. Fischer Hermina, köztiszteletben álló öreg asszony a napokban eltünt, családja nem tudja, hogy hova lett.

* **Felhivjuk t. olvasóink figyelmét,** a mellékelt „Pallas nagy Lexikon“ előleges jegyzékére.

* **Kovács és Mezey** a legnagyobb budapesti bevásárlási czég thea, rum, cognac és kavéárukban. E két ur e téren szerzet számos tapasztalataik után, átvettek a már évek óta ismert Bieber féle exportüzletet, a ker pesti-uton 6 ik sz. alatt. Alkalom nyilt már megizlelni a Kovács és Mezey czég különféle minőségu thea rum, cognac és kávé czikkeit és általanosan, sőt gourmandok véleménye szerint is ezen áruk mind a legfinomabbak, tiszták és valodik, miután a czég összes készleteit első bevásárlási helyekről u. m. Peking London stb. hozatja, ajánlatos volna t. olvasóinknak ezen czég részletes árjegyzékét meghozatni.

* **Központi szálloda.** Midőn t. olvasóink figyelmébe ajánljuk a lapunk mai számában megjelent Központi szálloda czimü hirdetést, tévedések kikerülése czéljából figyelmeztetjük a t. utazó közönséget a szálloda homlokzatán lévő 4 villamos rivlámpára, melyekről a szálloda könnyen megismerhető.

Fekete, fehér és szines damastselymeket méterenként 1 frt. 40 krtol 7 frt. 75 krig (38 különböző fajtában) szállit egyes megrendelt, egyes öltönyökre, vagy egész végekben is postabér- és vámmentesen **Henneberg G.** (cs. kir. udvari szállitó) **selyemgyára Zürichben.** Minták postafordulóval küldetnek. Svájczba czimzett levelekre 10 kros bélyeg ragasztandó. (8.)

SZINHÁZ.

Szerdán f. hó 2-án **„A Madarász“** czimű operett e társulat által másodszor hozatott szinre.

Ily rövid időközökben való ismétlést ezúttal az operette jóvolta kimenti, de a jövőre nézve ajánljuk, hogy egy-egy darab ismételt szinrehozatalánál hosszabb pauzákat tartsunk. Hiába! A vidéki publikum, s különösen a mi publikumunk kicsiny, s java részben ugyan az naponta s ugyan az, amely bérel. Ily gyors egymásutánban való szinrehozatalát valamely darabnak — még ha legjobb is, — nem szivesen veszi, s hajlandó feltenni azt, hogy szűk a társulat repertoirja. No mi nem hisszük, hogy a dolog ezen fordulna meg s inkább valamely kulisszatitokban véljük, de még sem keressük az okát.

Az előadás épp oly jól folyt, mint első alkalomkor. Csupán Mészáros Kornélia kisasszonyon konstatálhatunk örvendetes haladást. Az unalomig emlegetett túlzott diskrétségről úgy látszik iparkodik már letenni, megúnta maga is. Legalább mai Postás Milkája még jobb volt, mint az első. Több élénkség, sőt — csodás! — volt már benne valami kedves, ingerlő kaczérság is. Gyönyörű hangja elfelejteti ugyan sokszor velünk prüderiáját, — vagy diskrétségnek neveztük ezt? — amiben szintén bizonyos szokatlan bájosságot, bizonyos pikáns zamatot talál a szatirokhoz és faunokhoz szokott roué; de ha sikerülend eltalálnia a kellő középutat ezek között, s az ő nagy, igen nagy diskrétsége között — vagy nevezzük inkább szemérmetességnek? — akkor alakitásai tökéletest s ujat fognak nyujtani. — Mai Postás Milkájával, úgy látszik ezen útra lépett, s maga is érezhette, hogy igy jobb lesz, mert játékában a darab végéig nőttön nőtt kedvének derült pajzánsága s dalainak ércz csengésü vidámsága. Igy, igy! csak előre igy! A többi szereplők csak úgy töltötték be helyüket, mint első alkalomkor, de a közönség — nem; hagyott üres helyeket.

Nov. 3-án csütörtökön **„A velenczei kalmár“**, Shakspere 4 felvonásos szinműve került szinre. A második Shakspereest, melyet e szini évadban Rakodczay rendezett. Hogy a zombori közönség szivesen megnézi olykor-olykor a classicus drámát is, annak elég bizonyitéka úgy az első Shakspere előadás (Lear kiraly), mint a mai este, mert valamint a »Lear ki,

---

lott a halottnak, az élőnek élő!« — kegyetlen és kegyeletlen törvény vagy, — de igaz.

*

Paulin, az ember furfangos teremtés és kényelmes mindenek felett. Az önvád, az e fajta magábaszállás terhére voltak, bántották a sirok néma szemrehányásai, — ki talált hát egy szép mesét a saját mentségére és meg nyugtatására. Maga is ismeri ezt a történetet, hisz széltében el van terjedve, mert naponta százszor is van rá szükség. Könyekről szól, a melyek égetik a halott porait, a melyek fájnak a szendergőknek, rájuk nehezednek és zavarják békés álmukat . . . Óh, emberek, farizeusok, mert nincs könyetek, érdemet akartok belőle kovácsolni magatoknak, hogy nem sirtok. Kegyeletet csináltok a kegyeletlenségből, mert igy kényelmesebb. Értjük, értjük a komédiát! Járjatok, menjetek a temető kertbe, tegyétek le koszorúitokat, évente, viragaitokat a sirokra, a robotot, melylyel magatokat a továbbiaktól megvaltjátok. Bizony, bizony magatoknak áldoztak és nem halottaknak, azért e m l é k e z t e k egy napján az évnek, hogy annál szabadabban f e l e d h e s s e t e k a többit.

*

Ne tartson ezekért, a miket itt leirtam, rossz embernek, ne kiméletlennek, a ki durva kézzel nyul az emberek kegyeletes szokasaihoz. A hibám legfeljebb az, hogy érzem, a mit más öntudatlanul cselekszik. Érzem, hogy elszakad szivemtől, mihelyt a sirba kerül, minden, a mi drága, szent volt előttem valaha. Szeretni szeretnék és gyászolni örökké, hogy tudjak valamit a világon becsülni. Mert mondja, Paulin, micsoda drága vagy nagy lehet a világon, ha a legdrágabbtól is meg tudunk válni nehány csepp köny, egy pár virágszál árán? . . .

Vojtkó Pál.

rály előadásán, úgy ma is szép számu közönség nézte végig az előadást.

»A Velenczei Kalmár« érdemes is volt megnézni, bár tagadhatatlanul mögötte maradt a »Lear király«-nak. Ennek szerintünk két oka van: először maga a darab, mely korántsem oly érdekes és megragadó, mint »Lear király« története; másodszor Rakodczaynak, Shylock személyesztőjének egyénisége, főleg erősen prononcirozott hanghordozasa, mely a mai előadáson itt-ott a jól ismert zsidózó hanghordozassal párosúlva, bizonyos határozatlanságnak, bevégzettlenségnek rontó hatását tette a nézőre.

Shylock ábrázolásában a hanghordozás nagyon fontos kérdés. Két felfogással talalkozunk e tekintetben. Azok, a kik nagyobb realizmusra törekesznek, zsidózva beszéltetik Shylockot, s ez esetben, épen ennek következtében, Shylock rideg, kapzsi és keresztény-gyűlölő természetébe a komikumnak némi árnya vegyűl, a mi nem ri ki belőle, sőt némileg enyhiti természetének ridegségét. Kétségtelenül érdekes és jogosúlt felfogás. A zsidó botor kivánsága, hogy a fent hust mindenáron ki akarja vágni Antonio testéből, ez által veszit komolyságából, de hiszen ez nem baj, mert úgy sem lehet azt komolyan venni. — Van azonban egy másik felfogás is, idealisabb, mely Shylockot nem zsidózva szólaltatja meg, mert szükségtelennek tartja ez alapjában komoly szerepben a komikus zsidozó hanghordozással a művészi hatás rovására szolgálni a realizmust. Van alapja e fölfogásnak is, magából a darabból igazolható alapja. E felfogással Shylocknak visszataszitó egyénisége és szenvedélyei egész borzalmasságukban tárulnak a néző szeme elé; nem enyhiti azt semmi, csak a darab epizód-jelenetei. A hatás igy némileg más, sötétebb, kietlenebb, de megrázóbb. Nyilt kérdés, melyik áll közelebb a költő felfogásához. A kérdést legjobban a szinész egyénisége dönti el: ábrázolja úgy Shylockot, amint jobban tudja.

A Rakodczay felfogása úgy látszott, a realizmus felé hajlott, de játéka — mint már emlitettük, — ingadozó volt. Egyszer-egyszer hallani véltük a zsidózó hangoztatást és accentuálást (constatáljuk, hogy nem tud jól zsidósan beszélni), legtöbbször azonban nem hallottunk mást, mint a saját jellemző hanghordozását. És olyan sajátos, olyan markans ez az ő accentuálása, hogy sehogy sem tudott beleolvadni a zsidózó accentuálásba. Látszott beszédén a törekvés, sőt az erőlködés is, hogy zsidósan beszéljen, de az ő jó magyaros beszédmódjától nem tudott czélt érni. Ez a küzdelem, ez az ingadozás útjában állott, hogy felfogása akár egyik, akár másik irányban kellőkép érvényesüljön. De természetes, hogy olyan értelmes és tanúlt szinész, mint Rakodczay, igy is annyi élvezetet nyujtott a közönségnek, hogy szinte elfelejtette, sőt részben tán észre sem vette alakitásának a határozatlanságát. Keresztény-gyűlöletét, kincseinek elvesztésén érzett fösvénydühét, főleg pedig kárörömét Antonio pusztulásán annyi erővel és művészettel tolmácsolta, hogy szivesen megbocsátottuk érte föntemlitett fogyatkozását. Csak a végső jelenetben, mikor embertelen kere. setével elutasitják, szerettünk volna még több szenvedélyt, több kétségbeesést látni.

Rakodczay mellett — főleg a sok kihagyás miatt — kevés szinész érvényesülhetett. Várhidi Rózsának (Jessica) és Füredinek (Lorenzo) volt egy szép jelenete, a szerelmi találka. Várhidi Rózsa az első Shakespeare-előadás alkalmából is igen kedves Kordéliát mutatott be, most pedig a szivtelen fölületes gondolkozásu Jessicát tudta rokonszenvessé tenni, Pesti igen ügyes Lancolet volt; Laczkó Aranka pedig jo Portia, bár a szerelem ábrándját és hevét nem a szokott művészettel fejezte ki. Nagy minden tekintetben gyenge Antonio volt, valamint Béres Mariska is nagyon gyenge volt férfinak (Salarino). Nem hibául rójjuk ezt föl neki, mert hiszen nem tehet róla, hogy nem férfinak született. De megemlitjük főleg azért, hogy figyelmeztessük az igazgatót társulatának számbeli gyengeségére. Oly kevesen vannak, hogy kissé nagyobb személyzettel dolgozó darabokban efféle pótférfiakra és nőkre van szükség, mint pl. a multkor a Stomfay család előadása aikalmával, hol szegény Szende Anna volt a pót-drámai szinésznő. Kivánatos volna még néhány közepes szinésznek a szerződtetése.

Irodalom.

Lapunk mai számához az Aufrecht és Goldschmied bpesti czég által szerkesztett „Irodalmi értesitőt“ mellékeljük, mely főleg „Pallas nagy Lexikonavai“ foglalkozik.

Mikor ezt az előrajzott olvasóink figyelmébe ajánljuk, mi is szükségesnek tartjuk néhány szót elmondani erről a nagy munkáról, melynek megjelenése kétségenkivül a legkimagaslóbb irodalmi esemény hazánkban a letűnő század utolsó éveiben.

Magyarországra körülbelől hatvanezer idegen nyelvű lexikont hoztak be eddigelé a külföldről s körülbelől negyedrész annyi magyar enciklopédia fordul meg a közönség kezén. A magyar lexikonokról nem szolunk, ezek sok jóakarattal, törekvéssel és hazafiasan csinalt könyvek, melyek azonban már keletkezésük idején se lehettek teljesen megfelelőek, mert két-három ember állitotta össze azokat, a kik természetszerűen nem lehettek az összet tudományok magiszterei s minden törekvés és buzgóság mellet se teremthettek teljesen kielégitő munkat, másrészt, mert ezek a lexikonok sokkal szerényebb és igénytelenebb eszközökkel, sokkal kisebb tőkével és áldozatokkal csinalodtak, semhogy mindent, amit modern tudás felölel, egybegyűjthettek volna. De lettek légyen ezek a művek a tökéletesség mintaképei akkor sem felelhetnének meg ma a jogosan támasztható igényeknek. A gőz és a villam korát érjük, a fin de siecle tudása a gőz és a villám sebességével gyarapodik, fejlődik, tökéletesül. A mi egy évtizeddel ezelőtt még a lexikalis tudás teljessége volt, az ma már elavult, tulhaladott dolog; az ma már csak históriai adat a tudáshoz, de legkevésbbé sem tudomány.

Az idegen nyelvű lexikonok pedig — nagyobbára németek — nem ebbe az országba valók. Nem a kivülről gyakorta emlegetett „magyar chauvinizmus“ mondatja ezt velünk, hanem igenis a külföld chauvinizmusa. A német lexikonok nemcsak azért ártalmasak ebben az országban, mert az idegen nyelv kultuszát hozzák be, hanem ide plántálnják az idegen szellemet is. A tudomány sohase olyan hozzáférhető idegen nyelven, mint a hazain: sohase olyan közvetlen; sohase keltheti bennünk azokat a pontos képeket; sohase simul olyan közel a mi gondolatvilágunkhoz, hogy a teljes megértés a határozott tudás járhasson a nyomában. De ez még csak a kisebbik hiba. Nagyobb hiba, hogy az az idegen munka nemcsak nem tud, hanem nem is akar olyan lenni, hogy a mi jogos igényeinket kielégitse. A miért mi lelkesedünk, az őt nem heviti; ami a mi szivünkhöz közel áll, az neki idegen; a mi nemzetünk életérdek, ott ő hidegen megy tovább, ügyet se vetve rá. Alig törödnek azzal, a mi tisztán magyar, a mi nekünk legfőbb és legfontosabb, s ha talán nem is egészen rosszakarat, de legalább is kevésbevevés, törődés vezeti a tollát, ha kényszerűségből velünk foglalkozik. A legkissebb német falu jobban érdekli, mint akármelyik vármegyénk: a legapróbb germanista közelebb áll szivéhez mint a mi nemzeti nagyjaink.

A Pallas Nagy Lexikona — mint a prospektuson olvasható fényes névsor mutatja, — összegyüjtötte a legkiválóbb szakférfiakat, a kik eddig is ápolói és terjesztői voltak a tudománynak és kiválóképen a magyar tudománynak, hogy velök irassa meg az összes ismeretek encziklopediáját. Ez a százny olczvan jól ismert név kezesség a mellett, hogy a mit csak elért a modern tudás, akár az elmélet, akár a gyakorlati tudományok terén, azt mind felöleli a nagy mű, mely a kezökből kikerül. A közélet nem adhat fel olyan kérdést, minőre e kiváló tudósok csoportja előre meg ne adta legyen **a választ.**

S a mit a szó érthetővé tesz, azt még több mint 2000 szövegrajz, 240 fametszetű melléklet 170 térkép, 64 szines nyomású képmelléklet hozza közelebb a képzelethez. S ezek a képek, a rajzoló és festőművészet kiváló alkotásai, csekély kivétellel mind idehaza készültek, a legkiválóbb magyar műintézetekben. Nemcsak magyarázzák ezek a szöveget, hanem megadják tenylő bizonyitékát annak is, hogy a magyar művészet és a magyar ipar teljesen lépést tartott a külföldivel, s talán nem egy tekintetben előtte is jár.

13,000 sűrűen telenyomtatott oldal lesz a nagy munka. S a „Pallas“ irodalmi és nyomdai részvénytársaság olyan gonddal és műizléssel állitja ki a 16 kötetes művet, a hogy ilyen terjedelmű magyar munkát még nem állitottak ki. Külön e czélra készült, teljesen famentes papirt használnak a Lexikonhoz, tehát olyan papirt, a mely papir soha meg nem sárgul. A nyomtatáshoz egyenest erre a czélra öntött, teljesen uj, kiválóan szép metszésű betűket használnak, hogy ne csak a szellemi tartalom legyen kiváló, hanem az egyuttal a szemet gyönyörködtető formában kerüljön a magyar olvasóközönség elé.

A kimagasaló művet mindenkire nézve hozzá férhetővé iparkodik tenni a bpesti Aufrecht és Goldschmied czég csekély havi részletek engedélyezése által. Ily kényelmes fizetési feltételek régente képezik az előnyösen ismert czég különlegességét. Az általa szállitott kötések csin és tartósság tekintetében felülmulhatlanok.

Hirdetések.

Valódi Somlói és Badacsonyi

PALACZK BOROK

a zirczi apátság pinczéiből.

Egyedüli raktár

Milutinovicsnál

ZOMBORBAN.

KÖZPONTI SZÁLLODA

Budapesten, Kerepesi-ut és Rottenbiller-ut sarkán

a keleti (központi) pályaudvar átellenében.

Ezen legnagyobb kényelemmel berendezett szálloda **villamos világitással, személyfelhuzóval** (Lihft) van ellátva és a legmérsékeltebb szobaáraink jegyzéke minden szobában ki van függesztve. A

KÖZPONTI SZÁLLODA

a központi pályaudvartól 2 percz alatt érhető el, minélfogva kocsi használása nem szükséges a megérkezés vagy elutazáskor.

Figyelmeztetés.

Miután a keleti (központi) palyaudvarnál állomásozó hordárok és közszolgak szállodankkal ismételten visszaéltek, kénytelenitve érezzük magunkat a t. cz. utazó közönséget figyelmeztetni, illetve megkérni, hogy azoktól ne engedjék magukat tévutra vezetni és hozzank szálló vendégeinknek legczélszerűbb és legkényelmesebb, ha böröndjeikett és egyéb podgyászaikat a vasutnál hagyják, honnét mi azt szolgáink által ingyen behozatjuk. Midőn még **kávéházunkat** és **vendéglőnket** ajanljuk a t. utazó közönség figyelmébe, maradunk számos látogatást kérve

mély tisztelettel

Bucher és Höllrigl

szállodások.

EXCELLENT-CZÉRNA

csupán e védjegygyel valódi.

Gépekkel berendezett könyvkötészet.

Emaille festékek és tárgyak, a papir-művirágokhoz szükséges hozzávalók, valamint a könyv-, papir- és zeneműkereskedelem szakmájába vágó öszszes czikkek nagy választékban olcsón kaphatók a

SCHÖN ADOLF-féle

könyv-, papir- és zenemű-kereskedésben.

Az emaille és bronze-festészetben, valamint a papir-művirág készitésben alapos oktatást ad minden vasárnap délután 2—4-ig, (saját lakásán, Falcione Lőrincz-féle ház.)

özv. Schön Adolfné.

Gépekkel berendezett könyvkötészet.

Máriaczelli Gyomorcseppek

nagyszerűen hatnak gyomor bajoknál, nélkülözhetetlen és általánosan ismeretes házi és népszer.

A gyomorbetegség tünetei: étvágytalanság, gyomorgyengeség, bűzös lehelet, felfujtság, savanyu felböffögés, hasmenés, gyomorégés, felesleges nyálkakiválasztás, sárgaság, undor és hányás, gyomorgörcs, szükülés.

Hathatós gyógyszernek bizonyult fejfájásnál, a menynyiben ez a gyomortól származott, gyomortulterhelésnél ételekkel és italokkal, gilliszták, májbajok és hämorrhoidáknál.

Emlitett bajoknál a *Máriaczelli gyomorcseppek* évek óta kitünőknek bizonyultak, a mit száz meg száz bizonyitvány tanusit. Egy kis üveg ára használati utasitással együtt 40 kr., nagy üveg ára 70 kr.

Magyarországi főraktár:

Török József gyógyszertára

Budapest, Király utcza 12 sz.

A védjegyet és aláirást tüzetesen tessék megtekinteni!! Csak oly cseppeket tessék elfogadni, melyeknek burkolatára zöld szalag van ragasztva a keszitő aláirásával (C. Brady) és ezen szavakkal: „Valodiságát bizonyitom“.

A Máriaczelli gyomorcseppek valodian kaphatók.

ZOMBOR: Galle gyógyszertára; APATIN: Rátay T. gyógyszertára; PETROVOSZELLÓ: Balogh Gy. gyógyszertára, SZT.-TAMÁS: Barakovits L. Gy. gyógyszertára.

HIRDETMÉNY.

Van szerencsém a n. é. közönség becses tudomására hozni, hogy a zombori

„Csitaonicza“

vendéglőt átvettem és f. évi november hó 6 án megnyitottam.

Főtörekvésem az leend, hogy tisztelt vendégeim igényeit, ételben, valamint kitünő magyar boraimmal mindenkor kifogástalanul kielégitsem.

Kitünő sörök és válogatott boraimat különös figyelmébe ajánlom a n. é. közönségnek.

A nagyuri közönségnek külön terem áll rendelkezésére.

Déli valamint estebéd a legjutányosabb ár mellett bérelhető

Naponta d. u. ½ 5 és 5 óra közt friss sör csapolás, hideg ételekről gondoskodni kötelességemnek fogom ismerni.

Közvacsorákat (Banket) 1 frt 50 krtól feljebb lelkiismeretesen és legizlésesebb kivitelben rendezendek, s végül, hogy magamat méltóvá tegyem a n. é. közönség kegyes pártfogására — kötelezem magamat minden tekintetben kifogástalan feltételekkel a n. é. közönségnek kedveskedni.

Mély tisztelettel

Mayer Lajos.

1—2

Kétszer hetenkint zeneestély a helybeli kedvelt zenekar, Herczenberger által.

Tea Rum Cognac Kávé

Kovács és Mezey

mint **Bieber Antal utódai**
ajánlják idei termésü

orosz és chinai teákat
a legkiválóbb minőségben. A minőségek jóságáért tisztaság és valódiságáért kezeskedünk.

Kávék 5 kilós póstacsomagokban
legkiválóbb minőségben dijmentesen.

Jamaika és Braziliai Rumok
hamisitatlan kiváló minőségben.

Kimeritő árjegyzék kivánatra dijmentesen küldetik.

MÉRSÉKELT ÁRAK.

Megrendelési hely és levélezim:

Kovács és Mezey

Budapesten, Kerepesi-ut 6. sz., a nemzeti szinház átellenében.

Nagyvárad-Ménesi bortermelők szövetkezetének főraktára. Méltóságos Atzél Péter saját termésü palaczkborainak főraktára.

Eredeti párizsi

gummi és hal-holyag a legkitünöbb és fölülmulhatlan minőségben tuczatonként 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7 és 8 forint. A szállitás pontosan és titoktartás mellett eszközöltetik e szakmában az első és legjobb hirnévben álló czég. Legszebb és legelőzékenyebb szolgáltatás, és végre kimeritő árjegyzék, mely zárt boritékban küldetik szét.

REIF J. specziálista által
BÉCSBEN, IV. Margarethenstrasse 7.

Hat aranyérem, diszkereszt és diszoklevelek.

Csak akkor valódi, ha a sértetlen dugón ez az égetett felirás van: „gróf ESTERHÁZY GÉZA."

Cognac

gróf

ESTERHÁZY GÉZA

saját gyártmánya

orvosi tekintélyek által ajánlva, felette kellemesen és jól izlik, minőség tekintetében **bármelyik franczia gyartmánynyal versenyezhet** ára pedig sokkal olcsóbb.

Különlegesség:

a * * * * cognac

mely mindenütt kapható.

Cognacunk tiszta borból idegen anyagok hozzávegyitése nélkül, franczia mód szerint készül s ezért járványos betegségeknél **igy KOLERA** ellen óvszerül sikerrel használtatik.

A gróf ESTERHÁZY GÉZA-féle
cognacgyár igazgatósága:
Budapest, VI. külső váczi-ut 23.

Szakértői vélemény.
A forgalomban levő valódi franczia cognacokkal vetekedhetik.

Páris, Lipcse, Bordeaure, Nizza, Berlin, Brüszszel.

M. kir. szabadkai 6 honvéd gyalogezred. — 2-ik zászlóalj közétkezési bizottsága.

Pályázati hirdetmény.

1. A magyar királyi szabadkai 6. honvéd gyalogezred Zomborban állomásozó 2-ik zászlóalj közétkezési bizottsága részéről 1892. évi november hó 20-án az alább felsorolt élelmi szükségletek biztositása végett kizárólag irásbeli ajánlatok utján nyilvános tárgyalás fog tartatni.

2. A szállitandó élelmi csikkek hozzávetőleg megállapitott mennyiségben:

80.000	kilogramm	marhahus.	10	kilogramm	köménymag.
10.000	„ „	ürühus.	150	„ „	paprika.
500	„ „	liszt (barna).	250	„ „	zöldség.
10.000	„ „	liszt (főzéshez).	500	„ „	vöröshagyma.
800	„ „	dara.	25	„ „	foghagyma.
500	„ „	tarhonya.	200	liter	eczet.
800	„ „	rizs.	150	kilogramm	savanyu káposzta.
400	„ „	árpakása.	1.000	„ „	só (darált,)
250	„ „	czukor. (süvegekben és törött)	1.300	„ „	disznózsir.
200	„ „	mák. (darált)	100	„ „	szalonna. (füstölt)
10	„ „	bors.	100	„ „	szalonna. (nyers)
25	„ „	szilvaiz.	200	„ „	zsemlye. (száraz)
100	„ „	lencse.	15	liter	zsemlyemorzsa
2.000	„ „	bab. (fehér, apró)	1 000	darab	tojás.
500	„ „	zöld bab.	100	kilogram	marhaturó. (fris)
10 000	„ „	burgonya.	60	liter	tejfel.

3 A szabályszerűen szerkesztett és 50 kros bélyeggel ellátott ajánlatoknak lepecsételt borítékok alatt 100 frt (Egyszáz forint) bánatpénzzel ellátva a lepecsételt mintákkal együtt legkésőbb 1892. évi november hó 20-ika reggel 8 óráig kell a tárgyaló bizottsághoz (m. kir. honvéd gyalogsági laktanya I. emelet 81. sz.) beérkezniök, későbben érkező vagy távirati uton tett ajánlatok nem vétetnek tekintetbe.

4. Külön ajánlatok bármely élelmi czikkre elfogadtatnak és az összetesen tett ajánlatokból kizárhatók.

5 Ha valamely ajánlatban a számokkal és betűkkel irt árak között eltérés mutatkoznék, akkor a betűkkel irt ár fog helyesnek tekintetni.

6. A szállitandó czikkek időtartama 1893. évi január hó 1-től 1893. deczember hó 31-ig tart.

7. A részletesebb feltételek a szállitási feltételeket tartalmazó füzetben foglaltatnak és a fent jelzett hivatalos helyiségben naponta délelőtt 10—12 óráig betekinthetők.

Zombor, 1892. évi október hó 31-én.

Sztrilich, százados
étkezési bizottsági elnök.

Oblat Károly könyvnyomdájából, Zomborban.